

Makro: Türkiye ekonomisi 2020 yılında %1,8 büyüdü...

2020 yılına güçlü bir başlangıç yaptıktan sonra, **2. çeyrekte** pandemi etkisiyle yıllık bazda **%10,3 daralan** Türkiye ekonomisi, yılın ikinci yarısında olumlu kredi koşullarının iç talebi desteklemesiyle hızlı bir toparlanma kaydetti. **3. çeyrekte yıllık bazda %6,3 büyüyen ekonomi, 4. çeyrekte de %5,9 büyüdü. 2020 yılı geneli büyümesi güçlü iç taleple %1,8 olurken, Türkiye 2020 yılında büyüme kaydedebilen nadir ülkelerden biri oldu. 2020 genelinde; %3,2 büyüyen özel tüketim toplam büyümeye 1,9 puan, %6,5 büyüyen yatırımlar büyümeye 1,9 puan, %2,3 büyüyen kamu tüketimi ise büyümeye 0,3 puan katkı yaptı. Büyümeye en önemli katkı ise 3,4 puan ile stoklardan geldi. İhracat %15,4 daralırken, ithalat %7,4 arttı ve net ihracat 2020 yılı büyümesini 5,5 puan aşağı çekti.**

Yıllık bazda bakıldığında; yılın ikinci yarısında ekonomide belirgin bir toparlanma görülüyor. 3. çeyrekte %6,3, 4. çeyrekte %5,9'luk büyüme kaydedildi. 4. çeyrekte; %8,2 artan özel tüketimin büyümeye katkısı 4,7 puan, %10,3 artan yatırımların büyümeye katkısı ise 2,6 puan, %6,6 artan kamu tüketiminin büyümeye katkısı ise 1,0 puan oldu. İthalattaki artış hızı %2,5'e gerilerken, 2. ve 3. çeyrekte sert daralan ihracat, 4. çeyrekte yatay seyretti; net ihracat büyümeyi 0,6 puan ile, önceki 4 çeyreğe göreli olarak, sınırlı aşağı çekti. Önceki 4 çeyrekte büyümeye belirgin katkı yapan stoklar ise; 4. çeyrekte büyümeyi 1,9 puan aşağı çekti; 4Ç'19'da stokların büyümeye katkısı 6,8 puan olmuştu. Gelecek dönemde de stoklar büyümeyi bir miktar aşağı çekme potansiyeline sahip.

Yıllık % değişim	1Ç'19	2Ç'19	3Ç'19	4Ç'19	1Ç'20	2Ç'20	3Ç'20	4Ç'20	2019	2020
Büyüme	-2,6	-1,7	1,0	6,4	4,5	-10,3	6,3	5,9	0,9	1,8
Özel Tüketim	-4,0	-0,5	2,0	8,2	4,7	-9,6	8,5	8,2	1,5	3,2
Diğer Özel Tüketim*	7,8	0,6	4,4	6,6	6,4	-6,4	6,5	9,1	4,7	3,6
Kamu Tüketimi	7,3	3,4	6,3	1,6	3,2	-2,1	0,8	6,6	4,4	2,3
Yatırım (Özel+Kamu)	-14,2	-20,9	-14,0	0,6	-0,4	-6,6	21,9	10,3	-12,4	6,5
İhracat	9,1	6,2	4,7	0,6	-1,8	-36,9	-22,1	0,0	4,9	-15,4
İthalat	-29,6	-18,6	3,6	27,8	21,4	-7,7	16,4	2,5	-5,3	7,4

*Hanehalkına hizmet eden kar amacı olmayan kuruluşların tüketimi

Büyümeye katkılar	1Ç'19	2Ç'19	3Ç'19	4Ç'19	1Ç'20	2Ç'20	3Ç'20	4Ç'20	2019	2020
Büyüme	-2,6	-1,7	1,0	6,4	4,5	-10,3	6,3	5,9	0,9	1,8
Özel Tüketim	-2,4	-0,3	1,2	4,6	2,8	-5,6	5,0	4,7	0,9	1,9
Diğer Tüketim*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kamu Tüketimi	1,0	0,5	0,8	0,3	0,5	-0,3	0,1	1,0	0,6	0,3
Yatırım (Özel+Kamu)	-4,2	-6,5	-3,8	0,2	-0,1	-1,7	5,0	2,6	-3,5	1,6
Net İhracat	9,8	5,8	0,5	-5,5	-4,5	-7,9	-9,1	-0,6	2,4	-5,5
-İhracat	2,1	1,5	1,2	0,2	-0,5	-9,4	-5,9	0,0	1,2	-3,9
-İthalat	-7,7	-4,4	0,7	5,7	4,0	-1,5	3,3	0,6	-1,2	1,5
Diğer**	-6,7	-1,2	2,4	6,8	5,7	5,2	5,3	-1,9	0,6	3,4

*Hanehalkına hizmet eden kar amacı olmayan kuruluşların tüketimi

**Stok+İstatistiksel hata

2. çeyrekte çeyrek bazda (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış) %11 ile en sert daralmasını kaydeden ekonomi, 3. çeyrekte de %15,9 büyüdükten sonra, son çeyrekte de %1,7 büyüdü. İç talepte yavaşlama görülürken, ihracattaki artış öne çıktı.

Çeyrek bazda % değişim	1Ç'19	2Ç'19	3Ç'19	4Ç'19	1Ç'20	2Ç'20	3Ç'20	4Ç'20
Büyüme	1,7	2,1	0,4	2,0	0,1	-11,0	15,9	1,7
Özel Tüketim	2,6	3,2	2,1	0,5	-1,6	-10,2	21,9	0,8
Diğer Özel Tüketim*	6,6	0,8	1,4	-2,0	5,0	-8,4	11,7	1,2
Kamu Tüketimi	1,1	1,2	0,5	-1,5	1,8	-2,3	3,7	3,6
Yatırım (Özel+Kamu)	-0,3	-3,9	0,9	3,6	0,0	-5,9	20,2	-2,7
İhracat	-3,8	1,8	6,0	-3,4	-7,6	-32,7	33,3	18,9
İthalat	-7,1	9,9	12,1	11,5	-9,2	-14,3	28,0	0,2

*Hanehalkına hizmet eden kar amacı olmayan kuruluşların tüketimi

Makro: Türkiye ekonomisi 2020 yılında %1,8 büyüdü...

Cari fiyatlarla hesaplanan milli gelir 2020'de %16,8 artışla 5.048 milyar TL'oldu. Dolar bazında ise 717 milyar \$'a geriledi; 2019'da 761 milyar \$ idi.

2021 yılında %4,5'lik bir büyüme bekliyoruz. Ocak ve Şubat ayı öncü göstergeleri; bir miktar ivme kaybına rağmen, ekonomik aktivitedeki toparlanmanın devam ettiğine işaret ediyor. Kısıtlayıcı önlemlerin hafifletilmesiyle, birikmiş talep ve aşılama çalışmalarlarıyla turizmde görülebilecek olası toparlanma ekonomik aktiviteye destek verecektir. Finansal koşullardaki sıkı seyir ise olası talep artışını bir miktar sınırlayabilir. Öncü verilere baktığımızda:

- İmalat sanayi PMI endeksi, Ocak'ta 54,4, Şubat'ta 51,7 olarak gerçekleşti ve toparlanmanın devam ettiğine işaret etti.*
- Reel kesim güven endeksi (m.a.), Ocak'ta 109, Şubat'ta 108,7 seviyesinde gerçekleşerek bir miktar gerilemiş olsa da, güçlü seyrini koruyor.*
- İhracat Ocak'ta %2,3 artarken, ithalat %5,9 geriledi; net ihracatta iyileşme görülüyor.*
- Finansal koşullardaki sıkılık iç talebi baskılayabilecek olsa da kısıtlayıcı önlemlerin azalmasıyla birikmiş talep ve dış talep büyümeyi destekleyebilir.*

Harcamalar Yöntemiyle GSYİH; zincirlenmiş hacim endeksi ve yıllık % değişim oranları:

- Özel Tüketim:** Dayanıklı mal tüketimi 3. ve 4. çeyrekte oldukça güçlü arttı; sırasıyla %60,7 ve %42,3. 4. çeyrekte dayanıksız mal tüketimi %8,2, yarı dayanıklı mal tüketimi %6,9 arttı. Diğer taraftan, salgından en fazla etkilenen sektör olan hizmetler tüketiminde daralma devam etti; 2. çeyrekte %26,4, 3. çeyrekte de %16,5, 4. çeyrekte ise %6,2 daraldı. Kısıtlayıcı önlemlerdeki olası gevşeme, ve baz etkisi 2. çeyrek itibariyle hizmetler sektöründen pozitif katkıyı artırabilir.

Yıllık % değişim	1Ç'19	2Ç'19	3Ç'19	4Ç'19	1Ç'20	2Ç'20	3Ç'20	4Ç'20
Özel Tüketim	-4,0	-0,5	2,0	8,2	4,7	-9,6	8,5	8,2
-Dayanıklı Mallar	-13,6	-13,1	-4,4	15,8	9,0	-1,7	60,7	42,3
-Yarı Dayanıklı Mallar	-8,0	3,6	7,4	17,4	4,2	-30,0	5,9	6,9
-Dayanıksız Mallar	-0,3	2,1	-1,8	0,3	-0,4	-1,6	5,9	8,2
-Hizmetler	-2,5	0,5	6,8	11,1	5,8	-26,4	-16,5	-6,2

- Kamu Tüketimi:** İlk 3 çeyrekte büyümeye sınırlı katkılar yapan, kamu tüketimi son çeyrekte %6,6 ile güçlü arttı ve büyümeye 1,0 puan katkı yaptı.

- Yatırım:** Yatırımlar da yılın 2. yarısında güçlü toparlandı. 4. çeyrekte %10,3 arttı; artışta makine ve teçhizat yatırımları etkili oldu. **Makine ve teçhizat** yatırımları, baz etkisine rağmen (4Ç'19: %13,1 büyüme), 4. çeyrekte %38,7 ile güçlü artış kaydetti. 3. çeyrekte baz etkisinin de katkısıyla %13,8 artan inşaat yatırımları, 4. çeyrekte baz etkisine rağmen (4Ç'19: %9,3 daralma), %14,7 daralma kaydetti; finansal koşullardaki sıkılaştırmanın inşaat yatırımlarını etkilediği görülüyor.

Yıllık % değişim	1Ç'19	2Ç'19	3Ç'19	4Ç'19	1Ç'20	2Ç'20	3Ç'20	4Ç'20
Yatırımlar (Özel+Kamu)	-14,2	-20,9	-14,0	0,6	-0,4	-6,6	21,9	10,3
İnşaat	-16,4	-26,8	-18,8	-9,3	-9,9	-17,1	13,8	-14,7
Makine ve Teçhizat	-16,1	-15,9	-11,8	13,1	14,8	4,3	22,3	38,7
Diğer Aktifler	10,6	5,5	10,2	14,8	0,0	9,4	59,9	15,8

Makro: Türkiye ekonomisi 2020 yılında %1,8 büyüdü...

- **İhracat ve İthalat:** İlk 3 çeyrekte büyümeyi ortalamada 7,2 puan aşağı çeken **net ihracat**, **büyümeyi son çeyrekte 0,6 puan ile görece sınırlı aşağı çekti**. 4. çeyrekte; ithalat, yüksek baz etkisinin de katkısıyla, %2,5 ile sınırlı artarken, ihracat yatay kaldı. Son dönemde ihracatın toparlanma işaretleri vermesi ve ithalatın da gerilemesi ve gelecek dönemde dış talepte ve turizmde görülebilecek toparlanma 2021 yılında net ihracatın büyümeye katkısının pozitif olabileceğini değerlendiriyoruz.

Üretim Yöntemiyle GSYİH (yıllık % değişim):

Üretim yöntemiyle bakıldığında da;

- Sanayi sektörü, ekonomik toparlanmanın ana sürükleyicisi konumunda; 3. çeyrekte %7,3, 4. çeyrekte %10,3 büyüdü. PMI endeksi 2021'in ilk çeyreğine ilişkin de olumlu sinyaller veriyor.
- 2. çeyrekte %245,7 ile sert daralan **hizmetler** sektörü, 3. çeyrekte %0,1, 4. çeyrekte %4,6 arttı. 2. çeyrek itibariye, baz etkisinin katkısı ve kısıtlayıcı önlemlerin kademeli kaldırılmasıyla sektörden büyümeye katkı artabilir.
- Tarım yıl boyunca artış kaydetti; son çeyrekte %4 büyüdü.
- **İnşaat sektörü**, 2 yıllık daralmanın ardından 3. çeyrekte büyüme kaydettikten sonra, 4. çeyrekte yeniden daraldı; %12,5 geriledi.

Yıllık % değişim	1Ç'19	2Ç'19	3Ç'19	4Ç'19	1Ç'20	2Ç'20	3Ç'20	4Ç'20
Tarım	3,9	4,6	4,0	2,5	1,8	3,7	6,0	4,0
Sanayi	-5,2	-4,0	1,0	4,3	6,3	-16,5	7,3	10,3
İnşaat	-8,2	-11,7	-9,0	-5,2	-2,8	-3,9	4,7	-12,5
Hizmetler	-4,3	-0,3	1,1	8,3	2,8	-25,7	0,1	4,6

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomikarastirmalar@akbank.com

Dr. Fatma Melek – Baş Ekonomist

Fatma.Melek@akbank.com

Dr. Eralp Denktas, CFA

Eralp.Denktas@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Meryem etinkaya

Meryem.Cetinkaya@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekil , suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İç bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAş, Ak Yatırım Ař ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAş ve Ak Yatırım Ař her an, hiçbir şekil ve surette n ihbara ve/veya ihtaraya gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldıracaktır. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iç bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir şekil ve surette Akbank TAş ve Ak Yatırım Ař'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, geekleştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizatihi bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, geekleştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir şekil ve surette Akbank T.A.ř, Ak Yatırım A.ř ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir şekil ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAş, Ak Yatırım Ař ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler “yatırım danışmanlığı” hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iç bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

AKBANK

Ekonomik Araştırmalar